

REFERAT Psykiatri- og Handicapudvalget 2022-2025 d. 05-03-2025

Mødedato Onsdag d. 05. marts 2025 kl. 16:30

Mødested 2608, Gladsaxeværrelset

Mødedeltagere Katrine Skov (A), Calle Greisholm (A), Rebecca Plomin (C), Signe Ejersbo (F), Lone Yalcinkaya (V), Susanne Damsgaard (Æ), Michael Dorph Jensen (Ø)

Indholdsfortegnelse

Status for arbejdet med Sundhedspolitikken.....	3
Status på aftale om integreret behandlingstilbud i regionerne til borgere med dobbeltdiagnoser.....	6
Status på pulje til fastholdelse og rekruttering, 2024 og orientering om varig udmøntning af puljens	9
Magtanvendelse årsrapportering 2024.....	11
Evaluerings af boligkoordinator i Social- og Sundhedsforvaltningen.....	13
Status på reformer på socialområdet.....	15
Mundtlige meddelelser.....	16
Lukket: Mundtlige meddelelser.....	17
Godkendelse.....	18

Punkt 1: Status for arbejdet med Sundhedspolitikken

23-1-29.00.00-A00

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen indstiller,

1. at status for arbejdet med sundhedspolitikken godkendes.

Beslutning

Tiltrådt.

Der var afbud fra Susanne Damsgaard.

Kommende behandlingsforløb

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget, 06.05.2025

Gennemgang af sagen

Resumé

Psykiatri- og Handicapudvalget orienteres med denne sag om Social- og Sundhedsforvaltningens arbejde med sundhedsfremmende og forebyggende indsatser under Sundhedspolitikken i afdelingen for Sociale Tilbud og Indsatser. Udvalget skal desuden godkende status for arbejdet med sundhedspolitikken.

Baggrund

Byrådet besluttede 26.10.2022, punkt 2, en ny struktur for implementering af sundhedspolitikken, som indebærer at alle forvaltninger skal arbejde med at integrere sundhedsfremme og forebyggelse i kernerdriften. Den nye struktur er samtidig en bevægelse henimod at understøtte, at sundhed skabes på tværs af politiske udvalg og fagområder. Samtidig er strukturen på linje med Gladsaxestrategiens målsætninger om sundhed og trivsel og partnerskaber for handling.

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget har det overordnede ansvar for sundhedspolitikken, og derfor har Byrådet besluttet, at de øvrige politiske udvalg skal give en status til Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget hvert andet år med en beskrivelse af, hvordan udvalget har integreret forebyggelse og sundhedsfremme i kerneopgaven.

Sundhedspolitikken som fælles ramme

Kommunerne har hovedansvaret for at skabe sunde rammer og etablere forebyggende tilbud for borgerne. Ved at forebygge og styrke den generelle sundhed, og foregribe nogle af de ting, der fører til sygdomme og dårlig livskvalitet, kan vi skabe markant bedre sundhed og trivsel for kommunens borgere.

Formålet med sundhedspolitikken (Bilag 1) er at skabe en fælles retning og sætte en overordnet ramme for arbejdet med forebyggelse og sundhedsfremme for borgerne i Gladsaxe Kommune. Sundhedspolitikken vision er ikke i sig selv et længere liv, men snarere at vi arbejder for, at livet består af flere gode leveår uden sygdom og funktionstab. Det er grundlaget for et selvstændigt og aktivt hverdagsliv. Gladsaxe Kommunes vision er også, at alle skal have de bedste rammer og forudsætninger for at leve et godt liv. For at leve op til visionen bygger sundhedspolitikken på fire grundlæggende principper for kommunens måde at arbejde med sundhed på – uanset om der er tale om sundhedsfremme, forebyggelse eller indsatser målrettet fysisk eller psykisk syge borgere. De fire principper er:

1. Vi prioriterer sundhedsfremme og forebyggelse
2. Vi mindsker ulighed i sundhed
3. Vi samarbejder og skaber partnerskaber
4. Vi arbejder vidensbaseret

Sundhed er komplekst

Sundhed er et resultat af mange forskellige faktorer, både individuelle faktorer, sociale faktorer og økonomiske og strukturelle faktorer. Sundhed er derfor komplekst, og der er mange forskellige forhold, der har betydning for en persons sundhed. I Social- og Sundhedsforvaltningen arbejder vi derfor ud fra en bred forståelse af sundhed, som værende noget, der ikke kun handler om fravær af sygdom, men også fokuserer på menneskers mentale tilstand, livskvalitet og handleevner.

At have mulighed for et godt helbred er meget ulige fordelt. Personer med handicap, og personer med sociale og psykiske udfordringer er generelt mere syge og har dårligere trivsel end resten af befolkningen. Borgere med fysiske, psykiske og sociale udfordringer oplever oftere at føle sig nedtrykte og ensomme og har også en mere uhensigtsmæssig sundhedsadfærd end gennemsnitsbefolkningen. Der er for eksempel en større andel, der spiser usundt, har overvægt, eller som ryger 15 eller flere cigaretter dagligt. Vi ser også en større andel, der lider af hovedpine, søvnbesvær, stress, angst og andre psykiske symptomer. Et liv med mange sygdomme og hårde levevilkår betyder også, at borgere med sociale og psykiske udfordringer dør markant tidligere end en gennemsnitsdansker – faktisk kan det være helt op til 17 år tidligere.

Status på arbejdet med Sundhedspolitikken i Sociale Tilbud og Indsatser

Psykosociale tilbud medvirker til at styrke borgernes fysiske og mentale sundhed. Dét at støtte borgerne i at være i beskæftigelsestilbud, indgå i et socialt fællesskab eller arbejde med mestringsstrategier, har en direkte positiv effekt i forhold til trivsel, livsmestring og mental og fysisk sundhed. Sociale Tilbud og Indsatser arbejder derfor med en bred vifte af målrettede tilbud og indsatser for borgere med fysisk handicap, udviklingshæmning og psykosociale udfordringer. Indsatserne foregår i samarbejde med en lang række aktører som fx Psykiatrisk Center, frivillige netværk og selvhjælpsgrupper, socialsygeplejersker, og mange flere.

Eksempler på konkrete sundhedsfremmende og forebyggende indsatser

Sociale aktiviteter

Oplevelsen af, at være en del af et socialt fællesskab med andre har stor betydning for trivsel og mental sundhed. Sociale Tilbud og Indsatser arbejder med flere sociale aktiviteter, der har til hensigt at øge trivsel og som samtidig bidrager til inklusion og til sociale færdigheder og kompetencer. Fx tilbyder Kagsåhuse ”spille-dage” og ”hygge-fredage”, sang og guitar-spil, og at dyrke og høste i haven. På Nybrogård er der bl.a. bage- og madgruppe, billard, strikkegruppe og sanggruppe. På Værestederne er der fx mulighed for at spille skak og rollespil, man kan gå til sang og billard, og gå i kreaværkstedet. På Gladsaxe Handicaptilbud findes Kellers Klub, som er et socialt tilbud til voksne over 30 år med handicap, hvor der er fokus på fællesskab og hvor der arrangeres ture og andre aktiviteter, som fx bordtennis, fodboldturneringer og vandreture.

Motionstilbud

På både Gladsaxe Handicaptilbud, Carlshuse, Tornehøjgård, Kagsåhuse, Nybrogård og på Værestederne findes der flere forskellige typer motionstilbud, som bidrager til sundhed og velvære. Der er fx tilbud om svømning, gåture, yoga, og fitness og styrketræning. Foruden at have fokus på fysisk og mental sundhed, er der også fokus på socialt samvær og sociale færdigheder og kompetencer. Gladsaxe Kommune samarbejder desuden med Håb i Psykiatrien om ”Motionscaféen”, som er en civilsamfundsindsats til borgere med svære psykiske udfordringer, som har brug for ekstra trykke rammer.

Beskæftigelse, Aktivitet og Samvær (BAS)

At være i beskæftigelse og tage del i sociale aktiviteter med andre har stor betydning for mental sundhed og trivsel. På Gladsaxe Handicaptilbud findes BAS, som er beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud. BAS tilbyder mange forskellige aktiviteter og jobopgaver, som tilpasses den enkelte borger. Der er også mulighed for at deltage i forskellige aktiviteter med fokus på fællesskab og bevægelse, fx gå- og cykelture, svømning, bevægelseslege og meget mere.

Behandlingstilbud i Rusmiddelcentret

Sundhedstilstanden blandt personer, der har et alkohol- og/eller stofmisbrug, er markant dårligere end gennemsnitsbefolkningen. Et misbrug af stoffer og alkohol øger risikoen for en lang række sygdomme og lidelser

samtidig med, at et misbrug kan forværre den generelle livssituation og føre til problemer i relationen til ens omgivelser. Gladsaxes Rusmiddelcenter tilbyder borgere helt ned til 14 år, og som har problemer med stoffer og alkohol, målrettet støtte og behandling. Rusmiddelcentret tilbyder gratis og professionel behandling til personer, der ønsker at ændre sine alkohol- og rusmiddelvaner. Rusmiddelcentret har bl.a. tilbud om lægesamtaler, sundhedssamtaler, gruppeforløb, og kognitivt funderede samtaler til alle borgere. For borgere, der er i målgruppen for behandling, er der desuden tilbud om traumebehandling hos en psykolog, forskellige gruppeforløb mhp. at øge mestringsevnen, og psykiatersamtaler. Rusmiddelcentret hjælper også med medicinsk behandling og medicinsk afrusning.

Mindfulness og recovery

Sociale Tilbud og Indsatser arbejder med flere typer af pædagogiske indsatser, der har til hensigt at regulere sanserne ved hjælp af "low arousal". En low arousal-tilgang kan være mange ting; fx rolige bevægelser og stemmeføring, sanseindtryk, musik, dufte, m.m. På Tornehøjgård, Kagsåhuse, Nybrogård, Carlshuse og Værestederne arbejder man bl.a. med mindfulness, wellness, sanserum, og NADA (øreakupunktur), der har til hensigt at skabe ro og trivsel. På Gladsaxe Handicaptilbud har man også et sansehus, hvor der er mulighed for både at få vækket og dæmpet sanserne. På Carlshuse arbejder man desuden med et kursus- og aktivitetstilbud for alle borgere indenfor det psykosociale område, hvor der arbejdes recovery-orienteret.

En oversigt over de enkelte indsatser er vedlagt som Bilag 2.

Relateret behandling

Byrådet 26.10.2022, punkt 2

Økonomiudvalget 11.10.2022, punkt 4

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget 01.09.2022, punkt 1

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget 29.09.2022, punkt 1

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget 24.01.2023, punkt 5

Sundheds- og Rehabiliteringsudvalget 25.05.2023, punkt 1

Bilag

Bilag 1: Gladsaxes Sundhedspolitik - Sammen om et sundt liv i Gladsaxe

Bilag 2: Skematisk oversigt over sundhedsfremmende og forebyggende indsatser, Sociale Tilbud og Indsatser

Punkt 2: Status på aftale om integreret behandlingstilbud i regionerne til borgere med dobbeltdiagnoser

24-3-27.03.00-A00

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Adresse

Gladsaxe Rusmiddelcenter, Østmarken 4, 2860 Søborg

Gennemgang af sagen

Resumé

Psykiatri- og Handicapudvalget 02.10.2024, punkt 6 og 7, blev orienteret om, at der i september 2024 er påbegyndt etablering af et integreret behandlingstilbud i regionerne målrettet borgere med psykiske lidelser af moderat til svær grad og samtidigt misbrug (dobbeltdiagnose). Som følge af aftalen og forudsætningerne om opgaveflytning er Gladsaxe Kommunes ramme til misbrugsbehandling reduceret med 195.000 kr. i 2025, 1,391 mio. kr. i 2026 og 1,871 mio. kr. i 2027 og frem. I Budget 2025 er reduktionen udmøntet ved at nedlægge en vakant deltids psykologfaglig stilling i Rusmiddelcentret. Forvaltningen vurderer, ud fra de nuværende forudsætninger, at reduktionen i Budget 2026 og 2027 kan udmøntes indenfor rammen til rusmiddelbehandling.

Social- og Sundhedsforvaltningen giver i denne sag en status på den igangværende implementering af det integrerede behandlingstilbud og orienterer om, hvordan økonomien håndteres.

Baggrund

Psykiatri- og Handicapudvalget 02.10.2024, punkt 6 og 7, blev orienteret om rammerne for et nyt integreret behandlingstilbud i regionerne for borgere med psykiske lidelser af moderat til svær grad, og samtidigt misbrug. Det fremgår af sagen, at Social- og Sundhedsforvaltningen i 1. kvartal 2025 vil vende tilbage til udvalget med en status på etablering af det integreret behandlingstilbud og hvordan økonomien håndteres i Gladsaxe Kommune.

Aftale om etablering af integreret behandlingstilbud

I Økonomiaftalen for 2024 blev der aftalt en ny ansvars- og opgavefordeling, hvor der for en udvalgt målgruppe skal etableres integrerede regionalt behandlingstilbud. Målgruppe for det integrerede tilbud er personer over 18 år med psykiske lidelser af moderat til svær grad, som har et psykiatrisk behandlingsbehov og samtidig rusmiddelproblematik. Personens funktionsevnen skal være påvirket i en sådan grad, og personens hverdag være så kompleks og kaotisk, at de ikke vurderes at kunne følge eller profitere af behandling i et parallelt behandlingstilbud (behandling af den psykiske lidelse i regionen og behandling af rusmiddelproblematikken i kommunal rusmiddelbehandling). Personer, som igennem en periode ikke har profiteret af et parallelt tilbud, kan også være i målgruppen.

Det integrerede behandlingstilbud i regionerne implementeres i følgende trin:

- Gruppe 1. Fra 01.09.2024: Personer som har kontakt med den regionale psykiatri, og har en misbrugsproblematik, men ikke er i kommunal rusmiddelbehandling.
- Gruppe 2. Fra 01.07.2025: Personer som har kontakt til den regionale psykiatri og inden for det seneste år har haft kontakt til kommunal misbrugsbehandling og personer, som har kontakt til kommunal misbrugsbehandling, og som inden for det seneste år har haft kontakt med den regionale psykiatri.
- Gruppe 3. Fra 01.07.2026: Personer som har kontakt til kommunal rusmiddelbehandling, men som ikke aktuelt er i psykiatrisk behandling, men har en kendt psykiatrisk problematik, eller stærk mistanke om moderat til svær psykisk problematik.

I aftalen er forudsat, at der nationalt er 9.200 borgere med en dobbeltdiagnose, som årligt behandles i det nye integrerede tilbud i regionalt regi, når aftalen er fuldt indfaset i 2027. På landsplan flyttes økonomi fra kommuner til regionerne svarende til behandling af 4.600 borgere årlig. Beløbet svarer til, at cirka 50 Gladsaxeborgere fra 2027 årligt behandles i regionens integrerede tilbud, frem for kommunal rusmiddelbehandling. Som konsekvens reduceres Gladsaxe Kommunes bloktilskud gradvist fra 2025-2027 med i alt 1,871 mio. kr.

Psykiatri- og Handicapudvalget blev 02.10.2024 også orienteret om, at det fortsat er usikkert, om opgaveflytningen vil svare til økonomien, der flyttes. Det skyldes at antallet af borgere, der er forudsat i aftalen ligger over Social- og Sundhedsforvaltningens vurdering af, hvor mange borgere, der forventes at være i målgruppen for regionens tilbud. Ligeledes vil der være borgere i målgruppen, der fortsat skal behandles i kommunen, fordi de fravælger det integrerede behandlingstilbud i regionen, da borgerne har frit valg, ligesom det forventes, at kommunen vil modtage borgere til videre behandling, når de afsluttes fra det integrerede behandlingstilbud. Den nye indsats vil også medføre nye opgaver i Rusmiddelcentret i forhold til visitation, koordinering og overlevering i samarbejde med regionen.

Implementering og monitorering af integreret behandlingstilbud

Det integrerede tilbud er aktuelt under implementering for gruppe 1, som er borgere i målgruppen, der er i behandling i psykiatrien. Regionen har etableret behandlingstilbud på Psykiatrisk Center Ballerup og i F-ACT-teamet (Flexible Assertive Community Treatment) på Psykiatrisk Ambulatorium Gladsaxe. Aktuelt forbereder region og kommuner, at der pr. 01.07.2025 åbnes for visitation til det integrerede behandlingstilbud for gruppe 2, der blandt andet er borgere, som er i kommunal rusmiddelbehandling og indenfor det seneste år, har været i kontakt med psykiatrien. Arbejdet understøttes af en arbejdsgruppe i regi af Sundhedsklynge Midt, hvor lederen af Gladsaxe Rusmiddelcenter deltager.

Det er besluttet, at det integrerede behandlingstilbud løbende skal følges og monitoreres for blandt andet at opbygge viden om målgruppen, herunder omfang og antal personer, der har behov for tilbuddet. Det er aftalt, at der gøres status medio 2026. Regionerne har fastlagt, hvordan de vil monitorere aktivitet og kvalitet for det integrerede behandlingstilbud. Lederen af Gladsaxe Rusmiddelcenter indgår i en arbejdsgruppe under FLOR (Forening af Ledere af Offentlig Rusmiddelbehandling), der aktuelt arbejder med anbefalinger til, hvordan kommunerne kan monitorere borgere i forbindelse med det integrerede behandlingstilbud.

Økonomi og udmøntning af reduktion i Budget 2025-2029

Som følge af aftalen reduceres Gladsaxe Kommunes ramme til misbrugsbehandling med 195.000 kr. i 2025, 1,391 mio. kr. i 2026 og 1,871 mio. kr. i 2027 og frem. Som udvalget blev orienteret om 02.10.2024, punkt 7, er reduktionen allerede indarbejdet i budget for rusmiddelbehandling på Psykiatri- og Handicapudvalgets ramme i Budget 2025-2029, så der sker ingen nye bevillingsmæssige ændringer.

Som følge af reduktionen i Budget 2025, er der nedlagt én deltids psykologfaglig stilling i Rusmiddelcentret, som var vakant. Der er fortsat én fuldtids psykologstilling, da det fagligt er hensigtsmæssigt at kunne tilbyde psykologindsatser til borgere og pårørende. Det er muligt at opretholde kvaliteten i forhold til rådgivning til pårørende samt psykologiske screeninger og forløb for borgere i behandling, som er beskrevet i den gældende kvalitetsstandard for social stofmisbrugsbehandling 2025-2026, der er godkendt af Psykiatri- og Handicapudvalget 04.12.2024, punkt 6. Nedlæggelse af psykologstillingen har dog betydet færre muligheder for individuelle psykologsamtaler til pårørende, ligesom behandlernes mulighed for faglig sparring med psykolog er blevet reduceret. Der er i stedet fokus på opkvalificering af behandlerne, blandt andet i samtaler med pårørende og gensidig faglig sparring, som kan medvirke til, at flere opgaver kan løses uden behov for direkte sparring med psykolog.

Social- og Sundhedsforvaltningen vurderer ud fra de nuværende forudsætninger, at reduktionen i 2026 og 2027 og frem kan udmøntes indenfor den politisk fastsatte ramme for rusmiddelbehandling som Social- og Sundhedsudvalget godkendte 22.04.2009, punkt 48. Besparelsen vil blive udmøntet under hensyntagen til de opgaver der flyttes, og ske således, at kvaliteten i misbrugsindsatser for borgere og pårørende i Rusmiddelcentret i videst muligt omfang bevares.

Videre proces

Social- og Sundhedsforvaltningen følger området og implementering af aftale om integreret behandling tæt. Hvis udmøntningen som følge af reduktion i Budget 2026-2029 forudsætter ændringer i kvalitetsstandard for social stofmisbrugsbehandling for 2025-2026, vil der blive forlagt en sag for Psykiatri- og Handicapudvalget inden udgangen af 2025.

Relateret behandling

Social- og Sundhedsudvalget 22.04.2009, punkt 48

Psykiatri- og Handicapudvalget 02.10.2024, punkt 6 og 7

Psykiatri- og Handicapudvalget 04.12.2024, punkt 6

Punkt 3: Status på pulje til fastholdelse og rekruttering, 2024 og orientering om varig udmøntning af puljens midler

22-1-29.00.00-P22

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Puljen til fastholdelse og rekruttering på 8 mio. kr. er gjort op for året 2024. Denne sag gennemgår status på anvendelse af puljens midler i Psykiatri- og Handicapudvalget, og der orienteres på den baggrund om den varige udmøntning af puljens midler.

Varig udmøntning af puljen i 2025 og frem

Økonomiudvalget udmøntede 15.11.2022, punkt 11, puljen på 8 mio. kr. til fastholdelse og rekruttering for årene 2023 og 2024. Det blev i den forbindelse besluttet, at der foretages en opfølgning på indsatser, der har modtaget midler fra puljen.

I 2025 udgør budgettet til puljen 8,7 mio. kr., da budgettet er prisfremskrevet. Økonomiudvalget besluttede 04.02.2025, punkt 7, en varig udmøntning af puljen på baggrund af den udarbejdede status fra forvaltningerne. Fordelingen af puljens midler fastholdes, da det for alle indsatser vurderes, at det forventede udbytte af indsatsen opnås, og at indsatsen derfor fortsætter.

På denne baggrund får Psykiatri- og Handicapudvalget en tillægsbevilling på 324.870 kr. i 2025.

Status for anvendelse af puljen i 2024

Psykiatri- og Handicapudvalget er i 2024 tildelt 324.870 kr. til indsatsen "Uddanne ufaglærte". Indsatsen er gennemført i 2024 med et mindre merforbrug.

Oversigt over tildelte og anvendte midler fremgår af Bilag 1, Status på forbrug af puljemidler, fastholdelse og rekruttering. Uddybet status på anvendelse af puljemidler fremgår af Bilag 2, Opfølgning på puljemidler til fastholdelse og rekruttering.

Indsats og udbytte

Psykiatri- og Handicapudvalget blev i 2022 bevilget 300.000 kr. fra puljen til fastholdelse og rekruttering for årene 2023 og 2024. Da budgettet prisfremskrives, udgjorde beløbet i 2024 324.870 kr.

Midlerne er målrettet indsatsen "Uddanne ufaglærte", der har til formål, at:

- Øge fagligheden i mødet med borgerne,
- Forbedre det faglige miljø i hele medarbejdergruppen,
- Øge fastholdelsen af ufaglært arbejdskraft, og
- Gøre det mere attraktivt for ufaglærte at arbejde i Sociale Tilbud og Indsatser.

Da Gladsaxe Handicaptilbud er den afdeling i Sociale Tilbud og Indsatser, der har den markant største andel af ufaglærte medarbejdere (ca. 30 %), er midlerne blevet udmøntet her.

Hvert enkelt tilbud i Gladsaxe Handicaptilbud har en kompetenceplan for alle medarbejdere.

Hvert enkelt tilbud har udvalgt få og målrettede pædagogiske metoder, som medarbejderne på de pågældende tilbud særligt arbejder med og kompetenceudvikles i. Det er disse metoder, der danner afsæt for tilbuddets kompetenceplan.

Målet er, at medarbejderne gennemfører den planlagte kompetenceudvikling inden for de første 3 år af ansættelsen i Gladsaxe Handicaptilbud.

Kompetenceudviklingen foregår med deltagelse af alle medarbejdere, faglærte og ufaglærte, i Gladsaxe Handicaptilbud. Det giver en oplevelse af ligeværd og fælles læring, som er vigtig i forhold til bl.a. forventningerne om at Forbedre det faglige miljø i hele medarbejdergruppen og at "Gøre det mere attraktivt for ufaglærte at arbejde i Gladsaxe Handicaptilbud", jf. Bilag 2.

Puljemidlerne kommer dermed til fortsat at bidrage til Gladsaxe Handicaptilbuds satsning på faglighed og kompetenceudvikling.

Relateret behandling

Økonomiudvalget 15.11.2022, punkt 11

Økonomiudvalget 04.02.2025, punkt 7

Bilag

Bilag 1: Status på forbrug af puljemidler fastholdelse og rekruttering

Bilag 2: Opfølgning på Puljemidler til fastholdelse og rekruttering

Punkt 4: Magtanvendelse årsrapportering 2024

25-8-27.00.00-A26

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

I henhold til lovgivningen skal kommunalbestyrelsen sikre, at der årligt udarbejdes en beretning om anvendelse af Servicelovens bestemmelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne i kommunens tilbud på det specialiserede socialområde.

Årsberetningen viser, at antallet af indberettede magtanvendelser i 2024 ligger lidt lavere end i 2023. Årsberetningen for 2024 om anvendelse af magt efter Servicelovens bestemmelser forelægges Psykiatri- og Handicapudvalget til orientering.

Lovgivning om magtanvendelser

Servicelovens regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten bygger på det enkelte menneskes ret til selv at bestemme, uanset om et menneske har nedsat psykisk funktionsevne eller ikke. På det specialiserede socialområde område kan det i særlige tilfælde dog være nødvendigt at foretage indgreb i selvbestemmelsesretten over for borgerne. Det kan være i situationer, hvor borgeren kan udvise personfarlig adfærd eller i situationer, hvor borgeren ikke er i stand til at give et informeret samtykke til en handling, der skal sikre omsorg, værdighed og tryghed for borgeren. Disse indgreb er reguleret i magtanvendelsesreglerne i Lov om social service. Reglerne justeres løbende og er senest reguleret i juni 2024 og i januar 2025. Formålet med lovgivningen på området er at begrænse magtanvendelse til det absolut nødvendige.

Magtanvendelse må, jf. lovteksten, alene benyttes ” (...) for at sikre personens omsorg, værdighed og tryghed eller tilgodese hensynet til fællesskabet på bo- eller dagtilbuddet eller hensynet til andre (...) ”, (Serviceloven § 124, stk. 2). Det er et krav, at situationen vil blive vurderet som omsorgssvigt, hvis der ikke gribes ind.

Tilbuddet kan foretage pludselige opstået indgreb i selvbestemmelsesretten ved for eksempel afværgelse af personskaade. Derudover kan der søges om forhåndsgodkendelser til magtanvendelse for eksempel efter Servicelovens § 128, der omhandler bespænding med stofseler til kørestol (blød bespænding) for at undgå, at borgeren kommer til skade ved fald fra kørestol. Der kan også søges om godkendelse til anvendelse af forskellige velfærdsteknologiske løsninger eller om kortvarig fastholdelse i særlige hygiejnesituationer.

Det er ikke et lovkrav, at der skal søges om godkendelse på forhånd i forbindelse med anvendelse af alle velfærdsteknologiske løsninger eller kortvarigt fastholdelse i hygiejnesituationer, såfremt borgeren har dokumenteret demens eller lignende progredierende kognitiv sygdom. Der skal dog fortsat altid foretages registreringer og indberetninger til borgerens handlekommune.

Behandling af indberettede magtanvendelser

Når et tilbud foretager et indgreb eller ønsker at foretage et indgreb i selvbestemmelsesretten over for en borger, skal tilbuddet indberette eller ansøge om indgrebet skriftligt til borgerens handlekommune. Socialtilsynet skal modtage kopi af alle indberetninger.

Alle indgreb vedrørende Gladsaxe-borgere behandles af Social- og Sundhedsforvaltningens fagkonsulent, uanset om Gladsaxe-borgerne er bosat i et tilbud, der er beliggende i Gladsaxe eller i en anden kommune. Der udarbejdes herefter en skriftlig afgørelse til borgeren.

Antal indberettede magtanvendelser i 2024

Der er i 2024 indberettet 16 pludseligt opstået magtanvendelser. 7 af disse er blevet vurderet som værende tilladte og 4 er vurderet ikke at være en magtanvendelse. 1 er endnu ikke afgjort af den enkelte borgers handlekommune.

4 pludseligt opståede magtanvendelser er vurderet som værende ikke-tilladte. Det er i disse 4 situationer vurderet, at der ikke er afprøvet tilstrækkeligt med andre muligheder, inden det blev besluttet at lave et indgreb i selvbestemmelsesretten.

Når et indgreb finder sted, er det lovpligtigt, at hændelsen drøftes i personalegruppen. Det vil sige, at det også skal drøftes, om man kan handle anderledes i en lignende situation og dermed forsøge at forebygge magtanvendelse. Dette skal ske uanset om hændelsen er tilladt eller ikke-tilladt i henhold til lovgivningen. Der er i alle de 4 ikke-tilladte episoder sket en drøftelse efterfølgende i personalegruppen, også med deltagelse af kommunes fagkonsulent, som har til formål at skabe læring og forebyggelse af fremtidige situationer.

De 4 magtanvendelser, der er afgjort som ikke-tilladte, omhandler episoder for en enkelt borger. Episoderne er sket på et privat bosted. Der er foretaget opfølgingsbesøg hos borgeren af fagkonsulent samt sagsbehandler efter episoderne, og det vurderes, at der efterfølgende hver episode har været et stort fokus på at arbejde forebyggende fremadrettet. Det kan oplyses, at borgeren har boet kort tid på tilbuddet og har reageret med udadrettet adfærd på brud i vante rutiner med årsag i flytningen. Der er etableret et tæt samarbejde mellem tilbuddet, borgerens sagsbehandler, borgerens værge samt fagkonsulent i arbejdet med at sikre tryghed og trivsel for borgeren. Antallet af magtanvendelser samt håndteringen heraf på tilbuddene, indgår altid i den samlede vurdering af korrekt placering for den enkelte borger, hvilket også har været tilfældet i den konkrete situation.

Udover de pludseligt opståede magtanvendelser, er der i 2024 ansøgt om og bevilget 15 forhåndsgodkendelser. Derudover er der ansøgt Familieretshuset om 1 flytning uden samtykke. Gladsaxe Kommune har truffet afgørelse i alle ansøgninger om forhåndsgodkendelse, og der er ikke fremsendt ansøgninger til behandling af anden handlekommune. Langt de fleste ansøgninger omhandler blød bespænding med hoftelese for afværgelse af fald fra kørestol, nogle få omhandler låsning af dør eller vindue samt en enkelt ansøgning om anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger, som dør- og sengesensor. Der henvises til Bilag 1 for grafisk overblik over fordelingen.

Fordeling af indberettede sager med pludseligt opståede magtanvendelser i 2024

Antallet af indberettede pludseligt opståede magtanvendelser i 2024, ligger lidt lavere end sidste år, med 23 indberetninger i 2023 og 16 indberetninger i 2024. Der er sket et fald i ikke-tilladte magtanvendelser fra 11 i 2023 til 4 indberetninger i 2024. Der henvises til Bilag 1 for overblik over fordelingen af magtanvendelsesindberetninger fordelt på tilbud.

Håndtering og nedbringelse af indberettede magtanvendelser

Der er en nedgang af indberetninger på magtanvendelser samlet set, hvilket kan skyldes flere årsager. Forvaltningen har haft et særligt fokus på undervisning af reglerne om magtanvendelse i kølvandet på justeringen af reglerne for anvendelse af magt, og der er på kommunens egne tilbud arbejdet med at implementere de pædagogiske metoder Low Arousal og Low Arousal 2, der giver medarbejderne redskaber til forebyggelse af udadrettet adfærd.

Forvaltningen vil i 2025 fortsat have opmærksomhed på anvendelsen af magt i det pædagogiske arbejde i kommunens tilbud på det specialiserede område, og på at nedbringe antallet af magtanvendelser til så lavt et niveau som muligt.

Tilbuddene vil fortsætte de allerede iværksatte initiativer med implementering af de pædagogiske metoder, samt kontinuerlig drøftelse af praksis på personalemøder. Der vil fortsat også i 2025 være mulighed for intern undervisning i magtanvendelsesreglerne. Ligeledes prioriteres fagkonsulenternes understøttelse af det pædagogiske arbejde med at aflede og finde andre alternativer til brug af magt eller fastholdelse.

Forvaltningen indledte punktet med en præsentation jf. bilag 2.

Bilag

Bilag 1: Oversigt over magtindberetninger 2024

Bilag 2. Intro til ændringer på magtanvendelsesområdet

Punkt 5: Evaluering af boligkoordinator i Social- og Sundhedsforvaltningen

24-8310-27.00.00-A00

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Som en del af Gladsaxes budget 2023-2026 blev det besluttet at ansætte en boligkoordinator, Byrådet 12.10.2022, punkt 3. Formålet med stillingen var at reducere kommunens udgifter til bl.a. tomgangsleje og istandsættelse af almene boliger ved fraflytning. Det indgik i budgetaftalen, at indsatsen evalueres primo 2025. Forvaltningen fremlægger med denne sag evalueringen.

Erfaringerne med stillingen har vist, at det har været udfordrende at besætte og fastholde medarbejderne i stillingen. Samtidig har det vist sig, at tiltag, som har været løftet af de øvrige medarbejdere i Akutboligformidlingen, har haft en effekt på udgifterne til tomgangsleje. Blandt andet har et målrettet fokus på nedbringelse af tomgangsleje og et nært samarbejde med de almene boligorganisationer vist sig at være effektivt.

Der kan ikke ses en effekt af boligkoordinatoren ift. istandsættelsesudgifter. Det vurderes derfor ikke, at aflønningen af stillingen som boligkoordinator er i overensstemmelse med de besparelser, der ville kunne opnås på udgifterne til tomgangsleje og istandsættelse.

Baggrund

I forbindelse med Gladsaxes budget for 2023 blev det besluttet at ansætte en boligkoordinator med det formål at reducere kommunens udgifter til driftssikring af boligbyggeri – dvs. især istandsættelse af almene boliger ved fraflytning, Byrådet 12.10.2022, punkt 3. Området driftssikring af boligbyggeri henhører under Psykiatri- og Handicapudvalgets ramme. I forbindelse med beslutningen blev der afsat 550.000 kroner årligt til aflønning i perioden 2023-2025, finansieret fra Økonomiudvalget. Der er ikke indarbejdet en konkret besparelse på Psykiatri- og Handicapudvalgets ramme i forbindelse med oprettelse af stillingen. Endelig blev det i forbindelse med budgetaftalen besluttet, at effekten af indsatsen evalueres i 2025.

Forvaltningen fremlagde denne sag for Økonomiudvalget 04.02.2025, punkt 6, med evaluering af erfaringerne med stillingen som boligkoordinator, herunder en anbefaling om nedlæggelse af stillingen og tilbageførsel af midlerne til kommunekassen. Økonomiudvalget anbefalede indstillingen og sagen blev tiltrådt på Byrådet 26.02.2025, punkt 8.

Baggrunden for beslutningen om at ansætte en boligkoordinator var, at udgifterne til de nævnte områder var stigende, uden at forvaltningen kunne pege på en direkte forklaring. Formålet med oprettelsen af stillingen som boligkoordinator var således at hjælpe borgere, som blev anvist til bolig, i forbindelse med indflytning og afregning ved udflytning i almenyttige boligselskaber. I den forbindelse deltog boligkoordinatoren ved ind- og udflytningssyn. Derudover havde boligkoordinatoren kontakt til boligselskaberne i forbindelse med krav til istandsættelse ved fraflytning, fx i sager om mislighold, hvor borgerne ikke selv havde mulighed for at betale. Dermed kunne boligkoordinatoren sikre eventuelle besparelser samt de rette udgifter ved fraflytninger, til fordel for borger, kommune og boligselskaberne.

Erfaringer med stillingen som boligkoordinator

Stillingen som boligkoordinator har fra starten vist sig at været udfordrende at besætte. Det skyldes bl.a., at der har været tale om en lidt usædvanlig kompetenceprofil, med krav til både administrative og økonomiske kompetencer i kombination med praktisk viden om boligens tilstand. Stillingen blev besat i marts 2023, men blev ledig igen efter få måneder. Efterfølgende blev en ny boligkoordinator ansat i august 2023, men fratrådte i maj 2024. Stillingen er pt. ubesat.

I perioden marts 2023 - maj 2024 har det ikke været muligt at påvise en betydelig effekt af ansættelserne, og det er forvaltningens vurdering at det er tvivlsomt at en mere kontinuerlig ansættelse ville have haft den ønskede effekt. Samtidig har andre tiltag, som varetages af øvrige faste medarbejdere i Akutboligformidlingen vist sig at have en effekt på udgifterne til driftssikring af boligbyggeri. Det drejer sig bl.a. om et betydeligt fokus på nedbringelse af tomgangsleje. Kommunen tilbydes som udgangspunkt hver 4. ledige almene bolig til boliganvisning, men det er langt fra alle disse

boliger, som er et match for de personer som står på kommunens akutboligliste. De boliger, der ikke kan matches med en boligsøgende på akutboliglisten, sendes derfor tilbage til den almene boligorganisation. Med den tilgang undgås unødigt tomgangsleje. Samtidig er der gennemført en organisationsændring i forvaltningen, der har samlet Akutboligformidlingen og Råd og Indsats, der er kommunens enhed for de mest socialt udsatte borgere. Det tættere samarbejde viser allerede potentiale i forhold til forebyggelse af mislighold af de anviste boliger.

Forslag om nedlæggelse af stilling

I forbindelse med oprettelse af stillingen som boligkoordinator blev afsat 550.000 kr. årligt til aflønning i perioden 2023-2025. Kommunens udgifter til driftssikring af boligbyggeri, dvs. tomgangsleje og renovering i forbindelse med fraflytninger, ligger på omkring 1,5-2 mio. kroner årligt. Social- og Sundhedsforvaltningen vurderer ikke, at aflønningen af stillingen som boligkoordinator står mål med de besparelser, der vil kunne opnås udover de tiltag, der varetages af øvrige faste medarbejdere. Byrådet har derfor truffet beslutning om at nedlægge stillingen som boligkoordinator, og i stedet styrke de tiltag, der allerede er iværksat, Byrådet 26.02.2025, punkt 8.

På baggrund af ovenstående nedlægges stillingen som boligkoordinator i Social- og Sundhedsforvaltningen. I stedet fastholdes det målrettede fokus på at nedbringe tomgangsleje. Samtidig er det forvaltningens vurdering, at samlingen af Råd og Indsats og Akutboligformidlingen vil kunne skærpe opmærksomheden i forhold til de beboere, der er i risiko for at misligholde deres bolig. Endelig er det vigtigt for at sikre rimelige udgifter til istandsættelse af boliger, at der er et nært og tillidsfuldt samarbejde mellem kommunen og de almene boligorganisationer, og det har vi i Gladsaxe.

Videre skridt

Nedlæggelsen af stillingen vil økonomisk bevirke, at uforbrugte midler for 2024 håndteres via videreførelser i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, og at der for 2025 foretages en negativ tillægsbevilling på 550.000 kr., som tilføres puljen til uforudsete udgifter.

Relateret behandling

Byrådet 12.10.2022, punkt 3

Byrådet 26.02.2025, punkt 8

Økonomiudvalget 04.02.2025, punkt 6

Punkt 6: Status på reformer på socialområdet

25-5-00.13.00-G00

Indstilling

Social- og Sundhedsforvaltningen forelægger sagen til orientering.

Beslutning

Sagen blev forelagt til orientering.

Gennemgang af sagen

Resumé

Psykiatri- og Handicapudvalget forelægges et oplæg om reformer på socialområdet, herunder en status på de væsentligste tiltag, der er udmøntet i konkrete aftaler og ændret lovgivning.

Oplæg om reformer på socialområdet

Psykiatri- og Handicapudvalget får på dette møde et oplæg om reformer på socialområdet. Social- og sundhedsforvaltningen vil i oplægget give et overblik over de politisk aftalte ændringer på socialområdet samt en status på de væsentligste tiltag, der i 2024 og 2025 er udmøntet i konkrete aftaler eller ny lovgivning fx ændrede regler om magtanvendelser. Oplægget er vedlagt i bilag 1.

Flere af ændringerne er aftalt mellem Regeringen og KL (Kommunernes Landsforening) i forbindelse med Økonomiaftalen for 2025, hvor der blev indgået en delaftale om udvikling af det specialiserede socialområde, der udmønter en række af Ekspertudvalgets (Tranæs-udvalgets) anbefalinger. Ligeledes blev der i maj 2024 indgået en rammeaftale for en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet mellem Regeringen og flere partier.

Aftalerne skal samlet set bidrage til en bedre styring på det specialiseret socialområde, herunder bidrage til en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af området og forenkle lovgivningen. Der er ligeledes tiltag, der har fokus på at skabe større tryghed og forudsigelighed for borgerne.

Bilag

Bilag 1: Oplæg om reformer på socialområdet

Punkt 7: Mundtlige meddelelser

24-310893-00.00.00-A00

Meddelelse

Ingen.

Punkt 8: Lukket: Mundtlige meddelelser

24-310893-00.00.00-A00

Punkt 9: Godkendelse

24-310893-00.00.00-A00

Beslutning

Godkendt.